

i Demokratiskt Världsförbund

Atlantpakten

Ett moln av en manshands storlek steg för 6—7 månader sedan upp över den västliga horisonten. Det växte och kom allt närmare de tre skandinaviska länderna. Det gällde att taga ståndpunkt till den av USA, Canada, England, Frankrike och Benelux-länderna diskuterade Atlantpakten. Innehållet var visserligen ej fullt fastställt, ännu mindre känt. Ej heller vilka länder som skulle uppfattas som atlantländer. Hörde Italien dit? Skulle samarbete med Francos Spanien tolereras?

Förhandlingarna kom i rask följd till stånd mellan de tre skandinaviska länderna. Ibland fick även Island vara med. Det blev snart nog klart att Norges utrikesminister var en ivrig anhängare av Norges anslutning till pakten i fråga. Sveriges samtliga politiska partier stödde utrikesminister Undén, som i c k e ville att Sverige skulle ansluta sig till atlantpakten. Däremot föreslog svenska regeringen med stöd av samtliga partier — kommunisterna undantagna — att de tre nordiska länderna skulle ingå ett alliansfritt försvarsförbund. Sverige som det bäst rustade landet erbjöd Norge och Danmark en viss hjälp i upprustningen.

Det förhandlades i Karlstad, Köpenhamn och Oslo. Resultatet blev trots den danske statsministern Hedtofts stora medlingsanssträngningar negativt. Norge var tydligen redan bestämt för västallians. Utrikesminister Lange ilade över vattnet till Washington, fick sina upplysningar och kom igen, föreslog att Norge skulle omedelbart ansluta sig. Vilket Stortinget med överväldigande majoritet också beslöt.

Men landet var icke lika enigt. Med en i nordisk politisk debatt ovanlig dramatisk intensitet tvingade sig folkviljans motstånd mot Norges engagemang i ett imperialistiskt block till uttryck. Inte endast kommunisterna, som i Stortinget röstat emot, demonstrerade. Enskilda bemärkta socialdemokrater uppträdde vid protestmötena mot pakten. KDV:s norska avdelning framförde i en mäktig demonstration tillsammans med de organiserade Osloarbetarna en skarp protest till Stortinget. 47,000 norska medborgare har undertecknat sektionens protestresolution. (Se vår korrespondens från Norge, sid. 3).

Till och med norska avdelningen av Fred och Frihet deltog i möten och framhöll i

ett uttalande bland annat: En tillslutning til den påtenkte Atlanterhavspakten betyr en ytterligere tilspissing av motsetningene mellom øst og vest.»

I Danmark har splittringen, trots landets utsatta läge, varit ändå större. Riksdagsmajoritet fanns för anslutning, bestående av konservativa, venstre och socialdemokrater. Motståndare var, utom kommunisterna, radikale venstre och rättsförbundarna, vilka båda sistnämnda partier önskade en förutgående folkomröstning.

Utanför riksdagen har livliga protester kommit fram. Danmarks kväkare framhåller att »fred uppnås icke genom militärpakter utan genom ett fortsatt arbete för förståelse mellan människor och nationer». Kväkarerna hoppas att beslutet inte skall tagas i all hast, utan att det danska folket får tid till lugn eftertanke.

Talrika protester har framförts från olika yrkesgrupper — t. ex. arkitekter — och åsiktsgrupper. Bland dessa märkes samtliga fredsföreningars »samaråd», som ordnade en stor demonstration utanför Christiansborgs slott (riksdagshuset), en demonstration som enligt pressen räknade 12,000 deltagare. Enskilda röster har också gjort sig hörda. Till och med den atlantfanatiska tidningen Information har publicerat långa inlägg mot anslutningen. Man jämför den svenska pressens hållning, där paktmotståndet genomgående förtegnats eller förringats!

Emellertid antog Danmarks riksdagsmajoritet den socialdemokratiska regeringens förslag om anslutning till och ratificering av pakten i fråga och avslog förslaget om folkomröstning.

Den 4 april undertecknades atlantpakten i Washington med stora högtidligheter och tal.

Hur blir nu Sveriges väg? Utrikesminister Undén har hittills lyckats hålla den alliansfria neutralitetens linje. Men inom riksdagspartierna sker en viss förskjutning. Folkpartiets ledare hr Ohlin säger att Sveriges alliansfria neutralitet måste vara västorienterad. Överbefälhavare Jung framhåller också nödvändigheten av förbindelse med västmakterna. De stora tidningarna Dagens Nyheter och Göteborgs Handelstidning propagerar öppet för anslutning till atlantpakten. I diskussionen i Danmarks riksdag framhölls gång på gång den förhoppningen att Sverige skulle komma efter. Var finns oppositionen i Sverige, bortsett från kommunisterna? Hur ställer sig Sveriges fredsvänner? Har Fred och Frihet yttrat någon åsikt? Har Sveriges kväkare talat?

I varje fall är vägen klar för Svenska Kvinnors Vänsterförbund. Den grupp inom Svenska Kvinnors Vänsterförbund som kallar sig de radikala, uttalade för övrigt redan för 21 år sedan — 1928, inför ett riksdagsval — som sin åsikt, att »krig är ett brott, som ej kan försvaras med att det tjänar statens intressen. Det är ett dödligt hot emot mänskligheten, dess verk och bestämmelse.» Vi har ingen anledning att ändra på denna åsikt. Liksom Danmarks och Norges fredsvänner delar vi de danska kväkarnas uppfattning.

Men hur skall vi kunna påverka opinionen i denna riktning? Svenska Kvinnors Vänsterförbund har nyligen startat en opinionsrörelse mot krig genom insamlande

Forts. å sid. 12.

Mot Atlantpakten

DANMARK

TIL REGERING OG RIGSDAG!

Vi vil ikke drives ud i en ny og frygteligere krig. Vi ønsker fred, tryghed og sikkerhed for vort arbejde, vore hjem og vore børn og vil ikke spændes for interesser, der ikke er vore. Derfor opfordrer vi regeringen til at holde Danmark uden for pagter og blokke, som kan tvinge os ind i en ny krig, og til i stedet for at lade Danmarks stømme lyde for ethvert forsøg på at finde fredelige udveje til fredens bevarelse.

Kvindernes demokratiske Verdensforbund

K-havn 24-3-49.

. . . I går afleverede vi anden sending af vore underskrifter mod A-pakten og var med i en mægtig demonstration — og i dag vedtog man den i folketinget! Vi har nu ialt afleveret protester fra 12.000 mennesker . . .

Ovanstående är ett utdrag ur ett brev från ordföranden i Kvinnornas Demokratiska Världsförbund i Danmark.

NORGE

Mimi Sverdrup-Lunden, ordförande i Världsförbundets avdelning i Norge skrev i anslutning härtill:

Oslo 27-3-49.

— Da jeg fikk deres resolusjon tilsendt, laget vi altså noe liknende. Under tvil sendte vi den ut til fagforeninger, organisasjoner og husmorlag i Oslo og til vårt husmorlag i Bergen.

Vi visste jo slett ikke hvordan den ville bli mottatt — ikke minst fordi den kom fra oss. Til vår store overraskelse fikk vi spontan tilslutning . . .

I morgen skal vi i stortinget avlevere 41.715 underskrifter! Pressen — unntatt den kommunistiske naturligvis, og det er jo ikke den beste reklame! — har vært helt lukket for oss. Bare Dagbladet og Norges Kvinner har tatt inn vår resolusjon med tilslutning en gang. Kringkastingen har ikke nevnt den.

— — —

Vi fikk *onsdag* i forrige uke henvendelse fra en del av de arbeidsplasser (ikke kommunister) som hadde skrevet under på vår

resolusjon om vi ikke ville stille oss i spissen for en demonstrasjon lørdag kl. 11 til stortinget. Arbeiderne ville gå fra arbeidsplassene og vise stortinget hva de mente. Vi sa ja, og sendte ut flysedler om dette. Oppriktig talt, så trodde jeg ikke mine egne hverken ører eller øyne. Jeg var jo for det første sikker på at vi var en så upopulær forening at vi helst burde holde oss unna en slik demonstrasjon, om den skulle få tilslutning, og dernest trodde jeg ikke arbeiderne ville gå bak kvinnene — jeg trodde vi måtte slutte oss til en arbeiderdemonstrasjon. De svarte at de alle hadde brukt vår resolusjon, og de ventet på oss. De ønsket at kvinnene som hade reist denne saka, skulle gå forrest, så skulle arbeiderne komme etter. Og de ønsket spesielt KD.V, fordi vi var den eneste forening som hadde sent en klar resolusjon. For enkelte av arbeidsplassene var det en betingelse at vi gikk i spissen.

— — —

Og så startet vi. Klokka halv elleve (lørdag) var jeg der sammen med et trofast styremedlem og vårt plakat:

Ikke øst — ikke vest. Fred.

En nydelig plakat laget av en av våre beste kunstnere. Og jeg var spent: vill arbeiderne gå fra arbeidsplassene? — — —

Så fikk vi vite: klokka 10,15 gikk *Standard kabel og telefon, Stein, Jord og Sement, gassverksarbeiderne, Savoskofabrikker, husmorlagene* osv, klokka 10,30 gikk *Tiedemanns tobakksfabrikk*, så gikk *Tuneverkene*, klokka 11 gikk *Akers Mekaniske Verksted* i samlet tropp rett opp till Stortinget . . . och

klokka kvart over elleve svingte de — helt tilfeldig — *samtidig* inn foran Stortinget fra hver sin kant. Det var effekt, kan du tro! De kom med vidunderlige plakater om mat og klær og boliger og protest mot A-pakten — ikke en farlig plakat, ikke ett rødt flagg. Rundt de ventende to tusen (anslagsvis) mennesker marsjerte de i en halvcirkel og så opp på balustraden med plakaten.

»Snu dem mot stortinget!» ropte mengden — mellom 5 og 7 tusen, sier de som er vant til å telle. 3—4,000 sa kringkastinga som melte det klokka 13, og ikke siden!, 1,500 sa Aftenposten, som i går aften hante så godt den kunne!

Så gikk resten med presisjon og fart. Jeg talte i 7—8 minutter — så talte en arbejder. — Der er muligheter nå!

Resolusjonen lød:

Til Norges Storting og Stortingets presidentskap.

Vi er kommet hit i dag for å vise våre folkevalte representanter at det står styrke bak motstanden om Norges tilslutning til Atlanterhavspakten. Enigheten er ikke så stor som presse og kringkasting gir uttrykk for. Kringkastinga og praktisk hele pressa har vært uvillig til å referere protestmøter og resolusjoner. Nettopp disse resolusjoner ville gitt almenheten det best bilde av bredden i motstanden.

Vi har valt dere til å styre for oss, men den store sak dere nå skal avgjøre, stod ikke på det program vi valte dere etter. Vi, som ikke ønsker at Norge skal slutte seg til stormaktsblokker av noen art, krever å bli hørt før dere treffer en så skjebnesvanger avgjørelse.

I sin utgreiing til stortinget den 24. februar sa utenriksministeren bl. a.: »Vi har aldri deltatt i og vil aldri være med på noen politikk som har aggressive formål. Vi har alltid levd og ønsker fortsatt å leve i fred og forståelse med våre naboer. Vi må alltid være rede til å gjøre vårt for å trygge freden og derigjennom vår egen sikkerhet».

Vi kan helt slutte oss til disse uttalelser. Bare ved å trygge freden, kan vi trygge vår egen sikkerhet.

Men diskusjonen omkring Atlanterhavspakten har vist at den utenrikspolitiske linje regeringen følger, ikke gir det norske folk noen følelse av trygghet, men at store deler av folket tvert om er blitt grepet av en stadig økende uro.

Norske arbeidere, husmødre og ungdom ønsker bare en ting: fred. Med frykt for framtiden kan vi ikke arbeide helhjertet for vårt lands gjenreisning.

Vi vil ha boliger, ikke bunkers.

Vi vil ha mat og klær — ikke våpen og uniformer.

Vi vil, som kong Håkon en gang sa, ha et Norge som det er godt for alle å bo i. —

FINLAND

Tre høgtidlige og arbeidsamme dager gav Demokratiska kvinnornas kongress i Helsingfors

Fredag, lørdag og søndag den 25—27 mars pågick i Helsingfors Finlands Demokratiska Kvinnoförbunds andra kongress. Närmare 300 kvinnor från landets alla delar tog del i detta »kvinnornas parlament», som sammanträdde under huvudparollen »För livet — Mot kriget». Industriarbeterskor, lant-

bruksarbeterskor, husmödrar och intellektuella rådgjorde i dagens frågor och utarbetade riktlinjer för det stora förbundets kommande verksamhet. Stämningen var varm och optimistisk och man skildes åt i fast tro på framtiden.

På fredagen diskuterades förbundsordföranden riksdagsman Anna Nevala i en översikt över läget. Det framgick, att mötesdeltagarna enhälligt fördömde den nuvarande riktningen och krigshetsen. Under de två första dagarna diskuterades vida-

Förbundsnytt

Nya avdelningar

av SKV har bildats i Bollnäs, Gävle, Hofors, Ljusdal, Sandviken, Västerås och Örebro.

Göteborgsavdelningen fick 32 nya medlemmar vid möte den 30 mars.

Kirunaavdelningen har över 50 medlemmar. Ordföranden Karin Gustafson har varit på föredragsresa i Nordnorge och rapporterar att intresset för fredsarbetet är stort bland kvinnorna där.

Ett hundratal medlemmar deltog i *Stockholmsavdelningens* möte den 11 mars, vilket inleddes med ett anförande av ordf. dr Ada Nilsson om Den internationella kvinnodagens betydelse. Programpunkten Kvinnor vi vill minnas framfördes i ord och bild av Carin Hermelin. Honorine Hermelin talade om Elin Wägner — vårt världssamvete, och Ada Nilsson om Elin Wagners politiska ansikte. En kör sjöng under Elsa Stenhammars ledning bland annat Fredshymn med text av Aristofanes samt körer ur Trollflöjten, och Gerda Lundequist läste ur Elin Wagners *Spinnern* samt *Korpungen* och jag.

re riksdagsman E l l i S t e n b e r g s framställning av förbundets program, sekreteraren H e l v i L a i n e s verksamhetsberättelse samt kassarapporten. På lördagen utgjordes höjdpunkten av riksdagsman S y l v i - K y l l i k k i K i l p i s värdefulla översikt »Kvinnorna i den femtioåriga arbetarrörelsen».

Söndagen gick under omfattande diskussioner om förbundets uppgifter i den närmaste framtiden. Bl. a. fästes uppmärksamhet vid de gamlas vård, nykterhets- och skolungsarbete samt arbetslöshetsfrågan. Kongressen beslöt på basen av diskussionerna att genom deputationer bekantgöra sin inställning i dessa aktuella frågor inför vederbörande förvaltningsorgan: socialministeriet i frågan om de gamlas vård, statsrådet i frågorna om arbetslösheten och freden.

Utifrån

ITALIEN

När de italienska kvinnorna, som samlat 3 miljoner italienska kvinnors namn under en vädjan till FN om atombombens förbudande, efter återkomsten från Paris mottogs av en framstående italiensk politiker, förklarade denne att de 3 miljonerna signaturer bara skulle tjäna till att öka FN:s arkiv... En italiensk kvinna, 65 år gammal och mor till fem söner som varit deporterade till Tyskland, svarade honom att det aldrig skulle bli möjligt att stoppa undan tre miljoner italienska kvinnors fredsvilja och kampberedhet i något arkiv... Italienska kvinnoförbundets **solidaritetsdag för Grekland** för någon tid sedan blev en stor framgång. Regeringen hade förbjudit Greklandsdagen. Men insamlingen gav enbart i Milano över en miljon lire! Kvinnotidningens redaktion »bombarderades» med paket avsedda för Grekland.

ISRAEL

»Den nya staten Israels demokratiska kvinnor räcker handen till de förtryckta kvinnorna i arabländerna och uppmanar dem att organisera sig som vi och kämpa mot de imperialister som utnyttjar våra länder och provocerar till krig...», förklarade Israels representant på kongressen i Budapest, madame Chana-Gurfinkel.

KINA

»Under de två senaste åren har mer än 100 miljoner bönder fått jord i det befriade Kina. Jordreformen mottogs med entusiasm i de avlägsnaste byar. Orden 'Kvinnorna har även rätt till jorden' framstod för de kinesiska kvinnorna som ett uttryck för att den frigörelse de väntat på så länge nu blir verklighet. Vi kinesiska kvinnor ska uppbjuda alla våra krafter för att kämpa lika framgångsrikt på det fredliga arbetets front som vi kämpat i befrielsekriget», heter det i en rapport från den kinesiska sektionen av KDV.

M. L.

I Fred med jorden 1940 ställer Elin Wägner frågan om krigets orsaker så: »Uppleva vi uppgörelsen med en kulturform som drivit våldet mot jorden, naturen och människorna ut i sina yttersta konsekvenser?

Man hoppades att avvecklingen av denna kulturform skulle ske på ett förnuftigare sätt. Det hoppet sveks. Nu återstår hoppet att vapnen skola läggas ner medan jorden ännu har så mycken osårad hud kvar att den kan leva och läka sina sår. Och att de överlevande skola inse att de, drivna av samma nöd, måste gemensamt sluta fred med jorden.»

Minns Du...

Då vi träffades första gången, var det för att jag, otålig som alltid, inte kunde finna mig i talet om att de svarta trupperna i Rhenlandet förgrep sig på civilbefolkningens kvinnor och Du lovat resa dit och taga reda på hur därmed förhöll sig. Det var lyckligtvis till största delen överdrivet. Men, alltnog, Du kom, innan du for utomlands, till Fogelstad. Honorine Hermelin, som då var här, och jag voro mycket spända på att taga emot en så ryktbar person. Du fick hovdessert till lunch, det minns jag, vilket var särskilt olämpligt, eftersom Du just den dagen mådde illa. — För övrigt satt Du ganska tyst i ett soffhörn i biblioteket. Men nästa gång Du kom hit, hade vi mycket att tala om, vänskapen var knuten.

Det var valåret 1921, då kvinnorna för första gången voro valbara. Jag blev uppställd på en lista på första osäkra plats — allt är sig likt — och både Du och jag höllo en del föredrag före valet. Jag kommer särskilt ihåg en kväll, då Du talade i Malmköping och jag litet tidigare i Stålboga. När jag sedan skulle hämta Dig i Malmköping, möttes jag av en allvarlig, frisinnad polis, som sade: »Fru Wägner dricker té med högern.» Det var en sensommarafton, och Du hade satt Dig på en dikeskant för att vänta på mig, som ej hunnit komma i tid. Du hade ingen aning om vilket sällskap som kom och bjöd på té, utan antog det var Dina »meningsfränder». Du förstod bara ej, varför en underlig tystnad uppstod, när Du uttryckte Din förhoppning, att det skulle lyckas dem att invälja mig.

Sedan dess ha många år gått, då vi både varit tillsammans och arbetat tillsammans. Tidevarvstiden var en rolig tid. Visst var den mödosam, men den var mödan värd. Tidevarvet var en politisk, men ej partipolitisk radikal veckotidning. Den gav namnet åt den s. k. Tidevarvsgruppen. Vilka som hörde dit är svårt att säga, utom ett litet fåtal. Men säkert är, att Elin Wagners var utan tvivel förtjänsten, att Tidevarvet blev den förnämliga tidning den var. Att Tidevarvet slutade, vågar jag säga, är den största förlust svensk kvinnorörelse gjort under de sista årtiondena. Elin Wägner älskade Tidevarvet — man kan inte göra något så bra utan att älska det — hon skriver det också själv i sitt företal till »Korpungen och jag», ett urval av en samling första-sides-spalter från Tidevarvet under pseudonymen »Devinez», som sedan utkommit i bokform.

Det var naturligt, att Elin Wägner också skulle vara med om att stifta »Den Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad» alltifrån den s. k. urkursen. Vid Fogelstadförbundets årsmöte 1948 höll hon sitt utomordentliga föredrag om Fredrika Bremer, vilket nu utgör det mest helgjutna, som finns kvar av den biografi, som hon på uppdrag av Svenska Akademien skulle utarbetat och läst upp på dess högtidsdag den 20 dec. 1948. Men då var hon redan av sjukdomen förhindrad att fullborda detta verk. Med största ansträngning hade hon i alla fall skrivit ett kortare tal, som framfördes av Akademiens Ständige Sekreterare.

År 1944 blev Elin Wägner ledamot av Svenska Akademien. Hennes politiska åsikter stängde förmodligen vägen för henne under många år att intaga sin självskrivna plats

som »en av de Aderton». Men när hon utgivit sin monumentala biografi över Selma Lagerlöf, måste även den mest konservativa institution böja sig i vördnad.

Man kan inte skriva om Elin Wägner utan att nämna hennes djupa förståelse för naturen och den visdom, som ligger förborgad i naturens egna lagar. Hon upphörde aldrig att påminna människorna om, att det inte går att ostraffat förgripa sig på dessa.

Vi hade många och långa samtal om ämnet. Jag ville kanske ha litet mera konstgödning än hon, t. ex. något till rotfrukterna och litet kalksalpeter på vetet om vårarna, då kalla nätter och solvarma dagar bli för påfrestande. Men på det hela taget — det går inte att räkna upp allt — voro vi fullt överens om, att människornas hänsynslösa rovdrift mot naturen vare sig i krig eller fred kommer människorna att svälta ihjäl i olika delar av världen, en efter annan, om de ej i tid ta sitt förnuft till fånga. Ingen vetenskaplig lärdom, den må vara aldrig så utstuderad, kan i längden trotsa världens inre lagar och makter.

Elin Wägner! Du oförlikneliga författare och journalist, människa och vän! Detta är bara några ord från en vän till en vän, som man alltid minnes och håller av, även om man ej får se henne mera.

ELISABETH TAMM

gjorde dig kanske lite ensam, men mycket, mycket älskad.

Elin Wägner och Elisabeth Tamm skrev *Fred med jorden* 1940. Våren 1949 — nio år efteråt — läser vi en morgon i tidningen under stora rubriker: VÄRLDSKONFERENS OM NATURTILLGÅNGARNA. Över hela världen gör sig gällande en onödig och dyrbar förstörelse och ett förslösande av naturtillgångar. Frågan om hur man skall kunna motarbeta detta och lägga grunden till ett klokt utnyttjande av naturtillgångarna för att lindra nöden och höja levnadsstandarden är ett världsproblem, som angår varje land. Mot den bakgrunden är det som FN tagit initiativet till en världskongress för forskare och experter i Lake Success den 17 augusti—6 september i år, dit även vårt land blivit inbjudet. Det torde bli professor Edy Velander som kommer att representera Sverige.

Under en annan tidningsrubrik: MJÖLKEN OCH OLJAN, finner vi en anmälan av en intressant bok *Vår plundrade planet* — *Our Plundered Planet* — av Farfield Osborn (1948), som behandlar just det i dag alltmer brännande problemet om jordens utarmning, som Elin Wägner och Elisabeth Tamm visade på redan 1940. Vi kanske kan återkomma med en utförlig recension.

ELSA SVARTENGREN

Det klarnar så småningom

Jag har ännu en gång läst *Fred med jorden*. När vi för 10 år sedan hörde de där föreläsningarna på mejerivinden på Fogelstad var det kanske för många av oss lite av det där latinet som katolska präster kommer med. Det var för många av oss — som var stadsbarn — lite främmande men gav oss en högtidlig känsla av att det var riktigt och att man borde sätta sig in i det mera. Det borde vi ha gjort genast.

Nu lägger jag ifrån mig boken och tänker på Elin Wägner. *Vad du alltid var före din tid!* Det var det som

Vi vädjar till FN

Svenska Kvinnors Vänsterförbund har tagit initiativet till en vädjan till Förenta nationerna att skyndsamt inleda överläggningar om minskning av rustningarna under internationell kontroll och att framförallt arbeta för en internationell överenskommelse om förbud mot atomvapen och andra vapen för massförstörelse.

Insänd skyndsamt återstående listor till fru Eivor Ladberg, Tallrisstigen 21, Lidingö 3.

Att kämpa för freden i USA...

Ur Hazel Johnsons föredrag i Svenska Kvinnors Vänsterförbund

Jag vet inte hur det är här i Sverige, men i Amerika är det mycket svårt att få några informationer om främmande länder. Våra tidningar ägs av storfinansen och det som trycks är endast sådant, som storfinansen anser att vi bör veta. Men, säger ni kanske, ni har väl radio. Ja, men när det blev uppenbart att radiostationerna kunde bli farliga konkurrenter till tidningspressen, då folk kanske skulle föredra att lyssna gratis till nyhetsutsändningarna i stället för att köpa tidningar, så köpte tidningsutgivarna helt enkelt radiostationerna.

Före det senaste valet ansåg republikanerna att de för att vara absolut säkra på att vinna måste se till att ingen annan röst än deras egen skulle nå det amerikanska folket. Det kunde ju bli ganska besvärligt för dem att ha nyhetsuppläsare i radion som sade motsatsen till vad tidningarna hade publicerat. På det sättet utestängdes de liberala kommentatorerna, en efter en från radion. För att kunna genomdriva en sådan sak måste flera metoder användas. En av de mest effektiva var hot om bojkott för den organisation eller firma som använde liberal kommentator. Redan innan den politiska kampanjen hade börjat hade man alltså ordnat så, att Wall Street och dess republikanska parti icke skulle behöva utsätta sig för utmaning på någon enda punkt.

Men, säger ni, det finns naturligtvis små tidningar, fackföreningsorgan och dylika, som kan skriva vad de vill. Ja, det finns några få. Men de blir allt färre dag för dag. Veckan innan jag reste tvingades den enda liberala veckotidningen i hela staten Washington att upphöra. Vad var orsaken? Jo, man hade inte längre möjlighet att köpa papper. De monopol som kontrollerar tidningspressen i Amerika äger nämligen också alla pappersförråd. De äger de fabriker där papperet tillverkas och de äger skogarna från vilket timret och massaveden kommer.

Och om en tidning skulle äga ett tillräckligt stort papperslager bojkottas de typografer som arbetar på tidningen. När man säger att vi har pressfrihet i Amerika, så är det alltså inte sant. Såvida man inte äger en tidning, såvida man inte äger tryckpressarna, såvida man inte äger de pappersbruk och de skogar från vilket papperet kommer, så finns det ingen pressfrihet i Amerika.

Under denna Europaresa har jag fått kännedom om många fakta och förhållanden som amerikanerna alls inte känner till, och som de inte har möjlighet att få veta på annat sätt än genom muntlig förmedling.

Då Mr Henry Wallace — förutvarande vicepresident i Förenta Staterna och den av Roosevelts medarbetare som först drevs ut ur regeringen efter Roosevelts död — började känna sig orolig på grund av vår regerings politiska kurs, som han fruktade skulle leda till nytt krig, ansåg han som sin skyldighet att varna det amerikanska folket. Han kände till vissa fakta som inte folket kände till. Men endast de som personligen infann sig vid hans möten kunde få del av hans oro för framtiden. En konspiration av tystnad, en veritabel pappersridå upprättades omkring honom.

I den ena staden efter den andra i Amerika hände det att det inte fanns någon lokal där Mr Wallace kunde tala till folket. På många platser måste han tala ute i det fria, även vintertid. Även om ägaren av ett hus personligen hade varit villig att hyra ut sin lokal åt Mr Wallace måste han vägra på grund av de stora affärernas påtryckningar, hot om bojkott och hot om förstörelse av hans egendom.

I min hemstad har stadsadministrationen antagit en lag som gjort det till ett brott att hålla politiska tal på gatorna eller allmänna platser, inklusive parker och plager. Församlingsfrihet påstås vara en av de friheter som

Svart skinn och vit marmor

I den amerikanska tidningen *The New Republic* berättar Bruce Bliven om rasdiskrimineringen mellan svarta och vita i Förenta staternas huvudstad Washington. Uppgifterna är tagna ur redogörelsen för de undersökningar, som utförts av »Nationella kommittén rörande rasdiskrimination», sammanställda i en bok av Kenesaw M. Landis.

En kall vintermorgon 1945 kom en ung kvinna, som väntade ett barn, till ett sjukhus i Washington och bad att få bli intagen. Detta kyrkunderstödda sjukhus vägrade att ta emot henne, fast det fanns gott om lediga platser, och hon måste föda sitt barn på trottoaren utanför porten. De medicinska myndigheterna var vänliga nog att tillhandahålla ett lakan för att täcka över modern och det nyfödda barnet, som låg där på betongen, tills åtgärder hann vidtagas för att föra bort dem. Modern var neger, och den stackars ungen, som hade haft djärvheten att låta sig födas in i den vite mannens värld, var också neger.

På sjukhusen i Washington finns det knappast något rum för negrer, och ingen neger får ha ett enskilt rum. De medlem-

åtnjutes i Amerika tillika med pressfrihet och yttrandefrihet, men också den har nu försvunnit.

För att förstå de svårigheter som de fredsarbetande kvinnorna i Amerika har att kämpa emot, måste ni känna till dessa förhållanden. Ni måste förstå hur detta att kämpa för freden i Amerika i dag innebär först och främst att vi måste kämpa för yttrandefrihet, pressfrihet och församlingsfrihet.

Jag måste nämna den pappersridå som omger Förenta Staterna, emedan det i en demokrati är absolut nödvändigt att varje medborgare får veta sanningen. Om inte folket känner till de verkliga förhållandena, kan de inte bilda sig en korrekt uppfattning om varje situation. Hur är det möjligt för ett folk att rösta intelligent om de är illa informerade eller missledda? En sådan situation är ett hån mot demokratin.

mar av den färgade rasen som har möjlighet att resa bort far vanligen till Philadelphia eller New York för att få sjukhusbehandling. Negerläkare får inte tillhöra det lokala läkarsällskapet och de får inte sköta sina egna patienter (huvudsakligen negrer, naturligtvis), om de haft den goda turen att få sängplats på öppen sal i ett sjukhus. Washingtons negrer är i stor utsträckning tvungna att bo i slumkvarteren, bl. a. därför att negrer på åtskilliga håll drivits bort från sina hus, som var i vägen för byggnadsföretag för vita. Det har gått så långt, att en neger inte får ha sin hund begravnen på de vitas »hundkyrkogård».

Att hotell och restauranger i stor utsträckning är stängda för färgade, gäller också Washington. Om en indier med hustru vill ha en kopp té, får han vara beredd att visa upp sitt pass, och om en västindisk negerstudent vill ha lunch på en lunchrestaurang, får han kanske höra, att han som färgad ska äta stående, om han inte med passet kan bevisa, att han inte är född i det land som har frihetsgudinnan som sin symbol. Till färgade från andra länder måste man alltså ta någon hänsyn. Det är något som klipska och modiga negrer utnyttjar. En neger virade en turban om sitt huvud och stegade in på ett förnämt hotell och fick sitt rum — som utlänning. En grupp färgade, både utlänningar och amerikanska medborgare, klarade sig in på en biograf genom att tala spanska, när de passerade biljettluckan.

Dagens Nyheters *Sven Åhman* berättar i sitt Amerika-reportage den 10 april i år:

När en färgad flicka från Atlanta i fjol vann olympisk guldmedalj i London kallade McGills tidning för första gången en negress för »miss». Dess platskollega Atlanta Journal hade redan några år tidigare passerat den milstolpen. Men när jag i dess arkiv hörde mig för om möjligheten att få låna en bild av rektor Clement fick jag svaret: »Vi har inga bilder av negrer. Sådana publicerar vi inte.»

Barnens läge i olika länder

Föga anade Ellen Key, då hon döpte detta vårt århundrade till »barnens århundrade», vilka lidanden det tredje världskriget och den fascistiska ockupationen skulle komma att innebära för miljoner och åter miljoner barn. Icke anade hon väl att ännu i mitten av detta århundrade massor av barn skulle komma att gå under i svält, smuts och epidemier.

Vid KDV:s andra kongress i Budapest ägnades en förhandlingsdag åt frågan om barnens läge i olika länder. Det var en mycket skiftande bild som gavs, dels i den stora rapporten och dels i de skildringar kvinnor från olika länder gav över de förhållanden under vilka barnen i deras respektive länder lever.

Med tanke på de oerhörda svårigheter de östeuropeiska länderna haft att bemästra efter kriget och ockupationen var det mycket glädjande rapporter kvinnorna från dessa länder hade att ge. För att ge en bild av det utgångsläge de hade 1945 räcker det kanske att nämna några siffror från ett land som Polen. I massor deporterades polska barn under kriget till Tyskland, miljoner av dem sändes till de tyska förintelslägren. Av Polens 5 miljoner barn fanns det bara 3 miljoner kvar då kriget var slut. Dessa barn var i fysiskt hänseende 3—4 år efter i sin utveckling. 25—30 % av dem var tuberkulösa, 400,000 helt föräldralösa och över 1 miljon av dem hade mist åtminstone den ena av föräldrarna. Så såg det ut i en rad östeuropeiska länder då kriget var slut.

Oerhörda ansträngningar har i de folkdemokratiska länderna gjorts för att skapa hem åt dessa små (av Ungerns 50,000 hemlösa barn har 26,000 fått hem och föräldrar igen genom att de adopterats av enskilda familjer). Man har byggt skolor och andra barninstitutioner. I dag finns det daghem vid varje arbetsplats i Ungern och särskilda »sommarbarnkrubbor» och lek-skolor för jordbruksbefolkningens barn.

Rapporterna visade att man övervunnit nöden och att barnens läge på alla områden systematiskt förbättras. De demokratiska kvinnoorganisationerna har gjort stora insatser i detta arbete.

Också från Sovjetunionen gavs en uttömmande rapport, ur vilken kan nämnas att 25 % av hela den statliga budgeten för 1948 gick till undervisnings- och andra kulturella ändamål.

I Europa är det särskilt två länder där barnens läge är fruktansvärt svårt: Grekland och Spanien. Till och med Franco-pressen medger att mer än 2 miljoner spanska barn inte går i skolan, därför att fattigdomen är så stor. Både där och i Grekland drar barnen omkring i hopar och lever på tiggeri. I Grekland deporteras barn till straffläger på öarna. Endast 30 % av skolorna är i gång. 500,000 barn är helt föräldralösa. I folkdemokratierna har 12,000 grekiska barn funnit en fristad och räddats från kriget och svälten.

Från Iran rapporterades, att 80 % av alla spädbarn dör. De som överlever spädbarnsåldern börjar redan som 4-åringar arbeta. I det gamla kulturlandet Egypten går endast 20 % av barnen i skola, i Nigeria endast 7 %.

I Indien, Asiens rikaste land, dör årligen 2 1/2 miljoner barn innan de uppnått 5-årsåldern. Dödlighetssiffran för barn är 4 miljoner årligen, 3 miljoner omkommer i epidemier. I Bombays arbetarkvarter dör hälften av alla nyfödda. Trots att lagen förbjuder barn att arbeta innan de fyllt 12 år arbetar 6—7-åringar på teplantager och i tobaksfabrikerna ända till 10—12 timmar dagligen. I Bombay arbetar 6-åringar med kloakrensning, de anses särskilt lämpade för detta arbete därför att de är så små att de med lätthet kan hasa sig ner i kloakrören. Det är svälten som tvingar föräldrarna att skicka barnen till arbete, och deras arbetskraft är synnerligen eftertraktad — den är så billig, så

profitabel. »Ingen barndom existerar för vårt folk», sade bittert den unga indiska, som gav denna skakande rapport från sitt land, och hon tillade: »Vi kämpar för en bättre värld, där barndomen skall förflyta i skolor och på lekplatser — inte i mörka fabriks hörn eller under en glödande sol på fälten».

Vilken fruktansvärd anklagelse mot en mänsklighet är icke dessa förhållanden! Och den blir inte mindre då man erinrar sig de ord med vilka denna indiska kvinna inledde sin rapport: »Vi har hört om vad kriget tillfogade barnen i Europa. Låt mig här berätta om vad som vederfares våra barn för den västerländska profitens skull».

Den norske diktaren Nordahl Grieg skrev en gång om den underliga slags »humanism» som besjälar många människor och som tar sig uttryck i tårefloder när det sker ett barn något ont (exempelvis kidnapping av amerikanska miljonärsbarn), men som är stum och kall när tusenden och hundratusenden barn går under i svält och krig.

Folken i Indien, i Kina och Indonesien, i Grekland och Spanien kämpar för att göra slut på de ohyggliga förhållanden som råder i deras länder. De kämpar för sina barns rätt till liv och lycka. Deras kamp angår oss alla. Det gäller för oss att ta ställning för dem, mot de reaktionära krafter som för egna vinstintressens skull gör små barn till arbetsträlar och som är färdiga att kasta världen ut i ett nytt krig för att skydda sina egna profitintressen. Den humanism vi förfäktar måste vara rätten för alla folk att skapa lyckligare förhållanden åt sina barn och sin ungdom.

Under besöket i Ungern hade vi tillfälle att se ett par hem för grekiska barn. Det var mycket välordnade barnhem, och man kände stor tacksamhet mot det ungerska folket som, trots de stora svårigheter de själva haft att brottas med efter kriget, dock öppnat sitt land och sina hjärtan för dessa små och räddat dem från kriget och svälten. Just här borde vi svenska kvinnor kunna göra en insats. Det finns 12,000 grekiska barn i de folkdemokratiska län-

50 miljoner oberörbara slipper pariasmärket

Indiens konstituerande församling har antagit en artikel i författningsutkastet, varigenom det s. k. oberörbar-systemet avskaffas, ett system som tidigare socialt brännmärkt 50 miljoner indier, tillhörande de lägre kasterna. Försök till en social kategoriklyvning av denna orsak skall nu betraktas som ett straffbart brott.

BÖCKER ATT DISKUTERA.

Professor P. M. S. Blackett, nobelpristagare i fysik 1948: Military and political consequences of atomic energy. (Militära och politiska konsekvenser av atomenergin.) Anmäld av Karl Vennberg i Clarté, december 1948.

William Vogt: Road to survival. (Hur vi ska överleva.) Anmäld av Gunnar Beskow i Vi, nr 11, 1949.

Mimi Sverdrup Lundén: De frigjorte hender.

Den lange arbeidsdagen.

(Två böcker om norska kvinnor.)

Barnets århundrede.

Wladimir Semitjov: En stat är född. (Kampen om Israel.)

derna. Skulle vi inte kunna ge deras värda ett handtag genom att hjälpa till att skaffa kläder till barnen? Man berättade oss att då barnen kom var de fullständigt utmärklade, trasiga och lusiga. De måste ha nya kläder från topp till tå. Säkert skulle ett sådant bidrag mottagas med glädje. Och den största glädjen skulle vi i alla fall själva få genom att på det sättet beredas en möjlighet att hjälpa till i det storartade arbete som utföres för att hjälpa Greklands barn.

Moderligheten i dess högsta mening, har någon sagt, det är inte att enbart tänka på sina egna barn. Det gör också djurhonan. Moderlighet är att känna för alla barn och sätta in sina krafter på att skapa lycka åt alla små.

Det är den andan som besjälar KDV och dess över 80 miljoner medlemmar. Det är barnens århundrade, mänsklighetens århundrade KDV kämpar för och vill förverkliga.

VALBORG SVENSSON

Sonja Branting och Mimi Sverdrup-Lunden till Wallace i USA

*Lektor Mimi Sverdrup-Lunden, ordf.
i den norska sektionen av KDV.*

Advokat Sonja Branting-Westerståhl har av Henry Wallace inbjudits att jämte ett antal andra europeiska politiker delta i en kampanj mot Atlantpakten, som skall försiggå i form av en turné runt Förenta staterna, meddelar New York Herald Tribune.

Fru Branting-Westerståhl har redan beviljats inresetillstånd. Dylikt har däremot enligt uppgift vägrats fransmannen Pierre Cot och engelsmannen Konni Zilliacus som också inbjudits.

Bland inbjudna utlänningar som beviljats visum märkes Mimi Sverdrup-Lunden, Norge.

Atlantpakten . . .

Forts. från sid. 2.

av namn på listor, där man vädjar till Förenta nationerna om skyndsamt inledande av överläggningar om minskade rustningar samt förbud mot atombomben och andra vapen för massförstörelse. Sätt Ert namn på en sådan lista. Därmed stöder ni fredens sak.

ADA NILSSON

Skräckskildringen

från Ungern som Stella Kuylenstierna-Andrassy spritt, bl. a. i boken *Pustan brinner*, har enligt *Expressen* dementerats av grevinns egen svägerska. Denna hörde till dem, som enligt författarinnan utsatts för ryssarnas ogärningar (hon hade våldtagits, kastats upp på en lastbil och förts bort för att så småningom återvända syfilissmittad osv.) Svägerskan som dykt upp i Sverige är förbluffad över de rykten fru Kuylenstierna-Andrassy spritt om henne. Hela episoden är ingenting annat än dikt, säger hon.

Två brev

Ur brev till den internationella kvinnodagen 8 mars från Congress of American Women.

Amerikanska kvinnor har en ärorik tradition att vidmakthålla i kampen för kvinnornas rättigheter. Det är i den traditionens anda, som vi i dag intensifierar kampen för den heligaste av alla rättigheter, rätten att leva.

June Weltfish, Muriel Draper

*

Ur ett brev från överste Sheppard, Sydney, Australien, 24. 3. 49.

Vi har en viss framgång här, men världsreaktionen är för närvarande så stark, att vi här i Australien kan göra föga mer än bevara våra led orubbade. Att kunna göra så pass mycket är redan det storartat i våra dagar, då så många andliga häxbål tänds och svaga hjärtan sviker.

Prenumerera på Vi kvinnor i demokratiskt världsförbund för 1949

Prenumerationsavgiften, 1: 50 för helår, insättes på postgiro 51323, Svenska Kvinnors Vänsterförbund, Hagalund.

Vad är Congress of American Women?

PÅ ANNAT STÄLLE i detta nummer återges några glimtar av det föredrag som Mrs Hazel Johnson höll i Stockholm på Medborgarhuset den 15 februari. Hazel Johnson, som var gäst hos Svenska Kvinnors Vänsterförbund, är ordförande i Congress of American Women och bostad i Seattle, USA. Före kriget var hon lärarinna, men efter krigsutbrottet blev hon utsedd att med kaptens rang och värdighet värva kvinnliga rekryter till armén. När man träffar henne förstår man mycket väl att den ståtliga, blonda Hazel Johnson kunde vara en befälsperson att se upp till, men själv kände hon sig mycket otillfredsställd med detta arbete.

Hazel Johnson

Hon kände snart att det inte var inom det militära som kvinnorna skulle ge sina bästa krafter till fosterlandet. Nu ger hon hjärtat sin entusiasm och sin kunnighet i arbetet inom The Congress of American Women, som vi kanske översätter med Amerikanska Kvinnokongressen. Vi ber Hazel Johnson berätta:

— Amerikanska Kvinnokongressen är inte en politisk organisation. Vi har 250.000 medlemmar men vi deltar inte i några politiska kampanjer. Vi har samma program som KDV till vilket vi är anslutna. Vårt arbete är uppdelat i fyra grupper.

Fred och demokrati kallas det första arbetsutskottet som arbetar för freden och för utsträckandet av de demokratiska rättigheterna. Ni känner ju till att det i Förenta Staterna finns 10 miljoner negrer, som bara har någon sorts 2:a klass medborgarskap. Demokrati betyder ju jämlikhet för alla — orden finns inskrivna i Förenta Staternas författning — och våra kvinnor arbetar för att dessa ord skall förverkligas i vårt dagliga liv.

Den andra gruppen inom vårt arbete omfattar barnavård och undervisning. Våra medlemmar i detta utskott deltar aktivt i det arbete som utförs i USA för förbättrade förhållanden för barnen. Ni, som här i Sverige har så utmärkta barnkrubbor och barnträdgårdar, har nog

svårt att förstå att ett land som Amerika helt kan sakna allmänna barnkrubbor. Det rika Amerika offrar inte några pengar på detta arbete. Det är inte hedrande för vårt land att en så liten del av nationalinkomsten läggs ner på undervisningsväsendet. Endast 2,5 % går till allmänna skolor, privata skolor, skolor anslutna till kyrkorna, till högskolor och universitet.

Siffrorna blir ännu mer upprörande när man jämför med vad som läggs ned på upprustning, på ev. kommande behov av krigsförnödenheter och på tidigare krig, nämligen 80 % av nationalbudgeten. Femton miljarder dollars till lagring av atombomber, till bombplan att sända dem med, till vapen, tanks och granater — 15 miljarder dollars...

Det är anledningen till att vi i Amerika inte har råd med barnkrubbor eller varma måltider för skolbarn. Utskottet som har hand om barnavård och undervisning har också gång på gång hämmats i sitt arbete på grund av det nuvarande krigsprogrammet i Amerika.

Kvinnans ställning handhas av det tredje utskottet. Redan för 100 år sedan inleddes i Amerika kampen för kvinnans rättigheter. Elisabeth Cady Stanton

och Susan B. Anthony började den modiga strid som pågick i fyrtio år innan kvinnan fick rösträtt hos oss. Men än i dag finns det stater i Amerika där kvinnan icke har någon äganderätt — inte ens till sina barn. Då förhållandena är så olika måste kampanjen för kvinnans rättigheter planeras med hänsyn till den rådande situationen i varje stat. Den viktigaste uppgiften för närvarande är att få ett tillägg till statsförfattningen, där kvinnan garanteras likställighet med mannen och l i k a l ö n f ö r l i k a a r b e t e.

Det fjärde arbetsutskottet inom vår organisation handhar frågor som rör l e v n a d s s t a n d a r d e n. Vi arbetar för att förbättra bostadssituationen och för kontroll av den katastrofala inflationen, som gjort att vår dollar nu inte är värd mer än 36 cents.

Vi arbetade hårt på att förhindra priskontrollens avskaffande och upphävandet av ransoneringen av sådana varor, som det fanns så lite av, att om de släpptes fria skulle de bli alltför dyra för att små inkomstagare skulle kunna köpa dem. Vi studerade prisutvecklingen i vår stad och uppvisade siffror och fakta för den av kongressen i Washington tillsatta undersökningskommittén, som kom till Seattle bl. a. för detta ändamål. Det var vårt första aktiva framträdande i de nordvästra staterna. Våra medlemmar hade sänt ut petitionslistor med anmodan till kongressen att behålla priskontrollen, undertecknade av flera tusen människor. Vi förlorade emellertid och kunde inte hindra att kostnaderna för mat och kläder steg med 100 procent. — Lönerna hade visserligen under kriget stigit med 29 %, men efter kriget åter sjunkit med 20 %, varför hela ökningen utgör endast 9 % under en tid då priserna stigit så katastrofalt. Det är alltså en mycket allvarlig och svår uppgift detta utskott har sig anförtrodd.

Enligt den vetenskapliga undersökning som gjorts av Dr Heller och hans medhjälpare från universiteten i Californien utgör den genomsnittslön som betalas i Amerikas industrier i dag endast 57 % av vad som behövs för en minimistandard av hygien och trivsel.

EN NY OCH INTRESSANT BEKANTSKAP

De nordiska kväkarna har fått en egen tidskrift. Nordisk Kväkartidskrift utkommer med 4 nummer pr år och kostar 3 kronor. Ur det välredigerade första numret saxar vi redaktörens aktuella spalt:

En gymnasist blev ivrigt tillfrågad av en lärare vad man nyss sagt i dagsnyheterna om Köpenhamnsmötet (den 22/1). — Stort frågetecken. — Han blev upplyst om att det gällde det planerade nordiska försvarsförbundet. »Jaså det! Det hörde jag inte på. Det är ju ett lönlöst företag. Vill ryssen ta oss tjänar allt det där ändå ingenting till». Han blev av sin lärare upplyst om fakta och frågeställningar och svängde vid närmare eftertanke deciderat över till den s. k. »norska linjen» och ville anslutning till atlantpakten.

Hur många av svenska folket gör ej som gymnasisten: skjuter frågan åt sidan som »lönlös» eller alltför komplicerad. Men när de får hjälp att börja intressera sig blir den naturliga reaktionen: största möjliga säkerhet, mätt i folk och vapen och resurser, mot den välkända »faran från öster». Det är, skulle jag tro, den massa — jag skulle nästan vilja säga arvs massa — inom vilken kunnig svensk opinion i detta nu befinner sig. Till arvet hör även en fast rotad uppfattning att »försvar» entydigt betyder »militärt försvar». Ett annat arv talar visserligen till oss gamla kända ord om broderskärlek och folkförsoning, om människovärde och andliga krafters styrka, och det går en obruten tradition genom mänsklighetens historia av hur broderskapets, jämlikhetens och frihetens »vapenlösa» kämpar vunnit åt oss ovanskliga segrar. Men det är fara värt att det arvet och den traditionen förbleknar i atombombens, de samhälleliga omstörtningarnas och de ideologiska motsättningsarnas upprörda tider.

Detta är den situation i vilken vi har att sätta in vår strävan »att genomsyra politiken med fromhetens anda» i Gandhis fotspår. »Försvarsberedskapen» blir ett samarbete med och ett tjänande av all positiv strävan för våra medmänniskor, för social rättfärdighet, verklig demokrati och en fredlig världsordning. »Neutralitet» blir ett aktivt begrepp, en strävan efter förståelse och samarbete över våra gränser av annan och djupare art än något militärt försvarsför-

Detta är siffror och förhållanden som betyder så oändligt mycket för kvinnorna och hemmen och det är hög tid att kvinnorna i alla länder sätter sig in i orsak och verkan och vad krig och rustningar för med sig även för den enskilde i »fredstid».

Världskongress för freden

Den 20 april öppnades i Paris en världskongress för freden, till vars program internationella och nationella organisationer med ett sammanlagt medlemsantal av 510 miljoner anslutit sig. I en appell i februari till alla demokratiska organisationer tog Kvinnornas Demokratiska Världsförbund och De intellektuellas internationella samordningskommitté, ur Wroclaw-kongressen, jämte en rad enskilda framstående kulturpersonligheter, initiativet till denna manifestation av fredens krafter.

I denna appell konstateras att krigspropagandan i press, radio och film växer till allt mer alarmerande proportioner i stället för att förbjudas och stämplas som brottslig, enligt FN:s beslut i denna fråga. »Militära block bildas som utgör hot mot folkens fredliga samlevnad, och i olika delar av världen pågår krig som uppkommit och underblåses genom utländska maktens intervention», heter det i appellen, som slutar: »Det är en plikt för alla ärliga människor, representanter för vetenskapen, konsten och litteraturen, för alla demokratiska organisationer, att med beslutsamhet och mod resa sig till försvar av freden mellan folken.»

I kongressen kommer cirka 2,000 delegater att delta. Bland de enskilda personligheter som aktivt understödjer kongressen märks internationellt kända representanter för kultureliten och kvinnorörelsen, de fackliga organisationerna och ungdomsförbunden, religiösa förbund och yrkessammanslutningar. Organisationskommitténs ordf. nobelpristagaren *Frédéric Joliot-Curie* har i ett uttalande inför kongressen sagt:

»Medan mänskligheten knappt hunnit hämta sig från det andra världskrigets fasor

bund. Kanske är vårt utgångsläge en särskild uppfordran till en insats för den förståelse mellan »öst och väst», det borttagande av fruktan som är en förutsättning för politisk avspänning, insatsen må ske av vår politiska ledning eller av den enskilda individen just där han står i yrkes- och kamratkretsen.

GRETA STENDAHL

och förstörelser, försöker vissa kretsar nu ånyo sätta i gång ett krig. Krigsaktivisterna är inte många, men de är mäktiga. De tror på eller låtsas tro på möjligheten av ett blixtkrig, som skulle skaffa dem världsherravälde med hjälp av atombomben. Den verkliga faran ligger i det faktum att miljoner människor ännu inte är medvetna om de förberedelser som görs för ett väpnat angrepp mot Sovjetunionen. De skyldiga måste avslöjas, och det gäller att öppna ögonen på dem som ännu inte ser faran, och hindra ett nytt krig.»

Den franska katoliken abbé Bouliers uttalande är representativt för den beslutsamma inställning som allt större kretsar av religiösa intar i fredsfrågan: »Det är som katolsk präst och professor i internationell rätt jag givit min anslutning till kongressen för freden. Denna kongress utesluter ingen. De som avstår från att delta har uteslutit sig själva. *Freden är en gemensam sak för hela mänskligheten, trots att denna mänsklighet är splittrad i olika raser, nationer och religioner. Men kriget gör ingen åtskillnad i döden, och*

SKV-avdelningar! Stöd proteströrelsen mot de grekiska dödsdomarna!

Med anledning av den nya terrorvåg, som enbart under tiden 28 mars—6 april lett till 157 dödsdomar mot grekiska patrioter, därav många kvinnor, har SKV gjort följande uttalande, vilket insändes till TT:

»Den nya terrorvåg som Atenregeringen — utan att ens skona unga mödrar med spädbarn — utlöst mot grekiska kvinnor och män som kämpar för sitt lands oberoende, måste uppväcka den starkaste avsky. Svenska Kvinnors Vänsterförbund förenar sig med den internationella opinion, som kräver slut på terrorn i Grekland, och uppmanar de svenska kvinnorna att från varje hörn av vårt land göra sin röst hörd för de dödsdömdas räddning!

För Svenska Kvinnors Vänsterförbund
ARBETSUTSKOTTET.»

därför måste vi även gemensamt kämpa mot kriget... Men det kräver mera mod att tänka freden, tro på freden, kämpa för freden, än att med förbundna ögon låta driva sig ut i ett nytt krig.»

I ett upprop från den svenska initiativkommittén för världsfredskongressen heter det bl. a.:

»Vi stödjer Förenta Nationernas generalförsamlings resolution från januari 1946 och dess krav på förbud mot »atomvapnet och alla andra primära vapen, som kan användas till massförintelse», liksom dess beslut från december 1946 om »allmän reglering och reducering av rustningarna». Vi stödjer också generalförsamlingens fördömande av »alla slag av propaganda, varhelst den bedrives, som är avsedd eller ägnad att framkalla eller uppmuntra varje hot mot freden, fredsbrott eller angreppshandling» samt dess anmodan att »främja spridandet av alla upplysningar avsedda att giva uttryck åt alla folks oestridliga önskan om fred», från november 1947. Vi tror inte att bildandet av militära block gagnar världsfreden. De utgör tvärtom hinder för det internationella samarbetet och ökar riskerna för krigiska förvecklingar som kan utlösa en ny världsbrand.»

Från Sverige deltog följande personer i Världsfredskongressen i Paris:

Albin Amelin, konstnär, ordförande för och delegerad från »Konsten åt Folket», dr Erik Blomberg, författare, delegerad från författarföreningen »Kontakt», Olle Caris, murare, delegerad från Stockholms murarfackförening, fru Elsa Cedergren, observatör för

**Tidningen Vi kvinnor
i demokratiskt världsförbund**

Utgivare: Andrea Andreen
Köpmantorget 2, Stockholm

Redaktionskommitté: Carin Hermelin,
Margit Lindström, Ada Nilsson, Elsa
Svartengren

Utkommer med sex nr per år
Prenumerationspris per år: Kr. 1:50
Lösnummer: 25 öre
Postgiro 51323

Svenska Kvinnors Vänsterförbund,
Hagalund.

Vännernas Samfund (kväkarna), fil. kand. Carlo Derkert, amanuens, delegerad från »Konsten åt Folket», teol. kand. och fil. mag. Sonja Ehrnwall, observatör för Vännernas Samfund (kväkarna), regissör Herman Greid, observatör, fil. mag. Margit Lindström delegerad från svenska sektionen av KDV fil. stud. Kerstin Hildinger, delegerad från svenska sektionen av KDV, Moa Martinson, författare, delegerad från svenska sektionen av KDV, fil. lic. Eva Palmær, delegerad från svenska sektionen av KDV, med. dr Nils Silfverskiöld, delegerad från Socialistiska Läkare, fru Ingrid Silfverskiöld, delegerad från svenska sektionen av KDV, med. lic. John Takman, delegerad från Svenska Clartéförbundet och svenska sektionen av Demokratisk Ungdoms Världsförbund, kapten Stig Wiebe, observatör.

ERIK BLOMBERG:

»Det har talats många stolta ord om västerlandets frihetsarv, arvet från Akropolis. I dag hålles frihetens försvarsklippa av andartes, de grekiska motståndsmännen.»

Ur företalet till den nyutkomna skriften »GREKLAND!» av fil. mag. Margit Lindström, vilken utgivits av Svenska Greklandskommitténs pressutskott. Rekvireras från Sv. Greklandskommittén, Postfach 328, Stockholm 1. Pris 1:25. Försäljare redovisar med 1 kr.

Pacifisterna lyckades inte efter förra världskriget skapa en opinion för ett nationernas förbund och att göra Internationella kvinnoförbundet för Fred och Frihet till den makt det bort och drömt om att bli. Varför?

De djupaste orsakerna till vårt öde må ha legat i det förflutnas misstag och falska ideologier. Därmed må ingen känna sig befriad från ansvar. Ingen får ge sig själv ledigt så länge det finns en glimt av förhoppning att upproret mot kriget kan tändas, kan sprida sig över världen och segra.

E l i n W ä g n e r i tidningen
VI, januari 1945.